

EMC

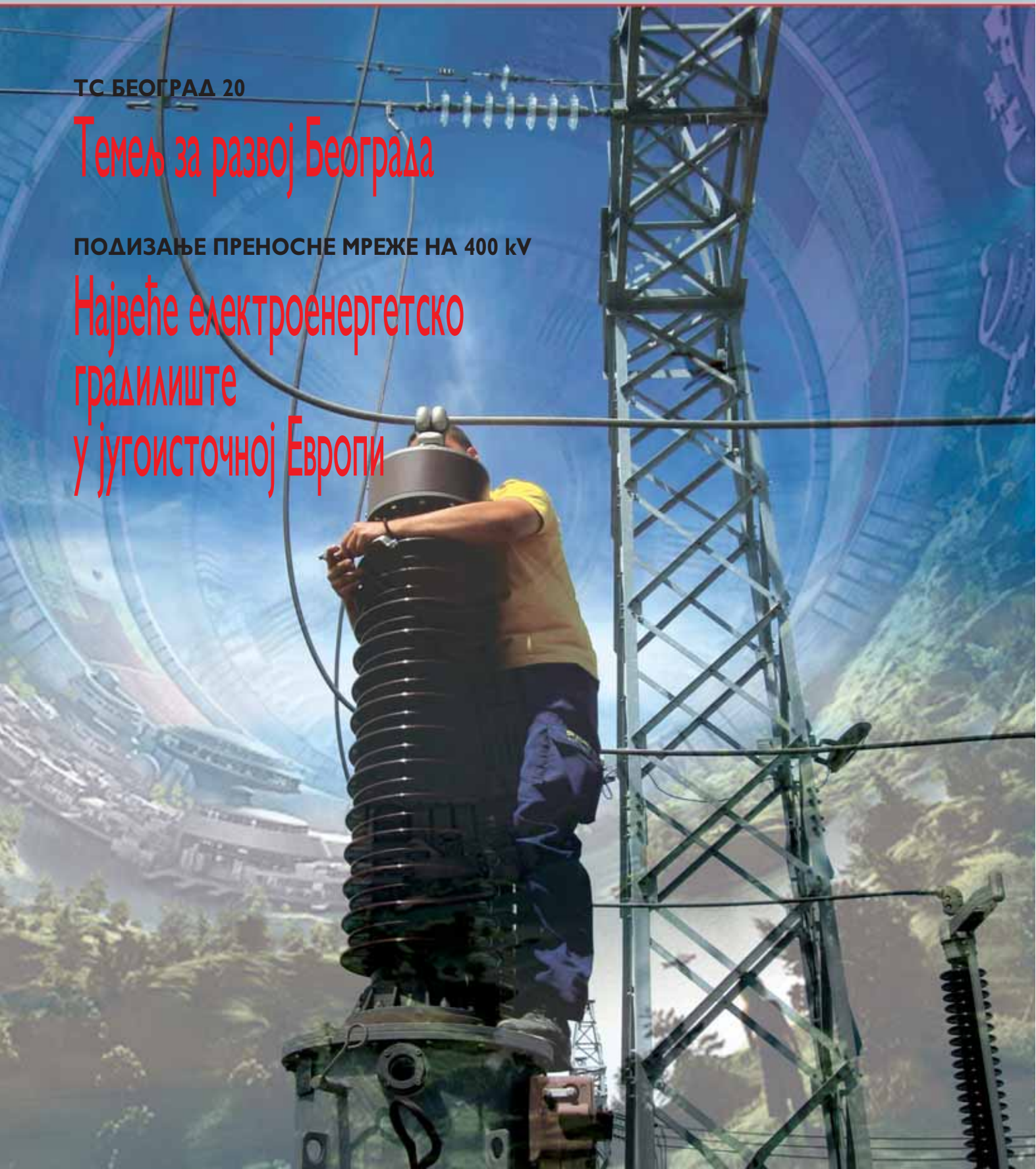
ЛИСТ ЕЛЕКТРОМРЕЖЕ СРБИЈЕ ГОДИНА 7 БРОЈ 54 МАЈ 2012.

ТС БЕОГРАД 20

Темељ за развој Београда

ПОДИЗАЊЕ ПРЕНОСНЕ МРЕЖЕ НА 400 kV

Највеће електроенергетско градилиште у југоисточној Европи

Др Милош Миланковић: ЕМС – Уређена

Раст пословних прихода, смањење губитка у преносу електричне енергије

Управни одбор ЈП Електромрежа Србије усвојио је на 37. седници, одржаној крајем фебруара, Извештај о пословању Предузећа за 2011. годину. Извршни директор за економско - финансијске послове **Јован Ђимовић**, представљајући Извештај члановима УО, истакао је да је ЈП ЕМС у 2011. пословао успешно, да је било ликвидно и солвентно и да је уредно измиривало обавезе према добављачима и држави. Успешна година резултат је максималне посвећености свих запослених, пословодства, чланова Управног и Надзорног одбора, а остварени резултати представљају добар залог и основу за успешну 2012. годину, речено је на седници.

У односу на 2010. годину остварен је раст пословних прихода од 16 посто и раст пословних расхода од 10 процена. Настављен је и тренд смањења стопе губитака у преносу електричне енергије,

је, у односу на електроенергетски биланс и на претходну годину. Стопа губитака у преносу за 2011. износи 2,57 посто и осам процената је мања од планиране.

Председник Управног одбора **Видоје Јевремовић** рекао је да је задовољан пословањем Предузећа и сарадњом са пословодством, али и похвалио балансиран однос руководиоца у решавању проблема. Генерални директор **др Милош Миланковић** нагласио је да резултати превазилазе очекивања, захвалио свим запосленима на залагању и пожртвованости и додао да почетак ове године указује да ће успех бити наставаљен.

„Електромрежа Србије уређена је кућа у којој добри резултати не долазе случајно, већ су плод стручности, добрих одлука и вредног рада - рекао је Миланковић.

Члан УО и председник Синдиката **Милован Андрић** истакао је да су успеси заслуга свих запослених и додао да ЈП ЕМС „постаје Формула 1 међу енергетским предузећима“.

Чланови Управног одбора усвојили су и Извештај о оствареним инвестицијама од јануара до децембра 2011. године, који су поднели Јован Ђимовић и извршни директор за Инвестиције ЈП ЕМС **Владимир Миланков**. Остварене инвестиције у 2011. години веће су за 63 процента у односу на 2010. годину, а утрошена средства за 44 одсто већа од утрошених средстава у току 2010. Миланков је истакао да је 2011. успешна инвестициона година, истичући неколико објеката у које је највише улагано: ДВ 400 kV Ниш – Лесковац - македонска граница, ТС Београд 20, ТС Београд 5, ТС Обреновац, ТС Бајина Башта, ТС Београд 3.

Управни одбор усвојио је и Програм пословања за 2012. годину, са изменама које се односе на масу зарада која је увећана за стимулације запосленима у јануару

кућа у којој успех не долази случајно

ру и фебруару, према одлуци Владе Србије, због ванредне енергетске ситуације и отежаних услова рада.

Представник Службе рачуноводства у Центру за економско - финансијске послове **Ненад Луцић** известио је чланове Управног одбора о расходу основних средстава и ситног инвентара у употреби за пословодство, Кабинет, Интерну ревизију и Центар за квалитет ЈП ЕМС и о расходу ауто гума Центра за људске потенцијале ЈП ЕМС. Те одлуке УО је усвојио. Председник Централне пописне комисије ЈП ЕМС **мр Раде Богдановић** био је извештач у тачкама које су се односиле на доношење Одлуке о измени и допуни одлуке о попису средстава, обавеза и потраживања ЈП ЕМС и Одлуке о увођењу службеног стана Погона преноса „Бор“ у пословне књиге ЈП ЕМС.

Надзорни одбор ЈП ЕМС одржао је истог дана редовну 34. седницу. Председник НО **Дејан Филиповић** рекао је да је задовољан резултатима пословања и нагласио да је успех последица добрих одлука и одговорног пословања.

М. Б. – М. В.

Одобрени програми пословања Привредних друштава за 2012. годину

Програми пословања Привредних друштава „Електроисток Изградња“ и „Електроисток Пројектни биро“ за 2012. годину усвојени су на једној од претходних седница Управног одбора ЕМС-а, коју је водио председник УО **Видоје Јевремовић**.

Програм пословања ПД „Електроисток Изградња“, који су представили **мр Небојша Лапчевић** и **Александар Лугоња**, предвиђа бројне активности, пре свега на трансформаторским станицама Београд 20, Београд 5, Београд 3, Бајина Башта и Обреновац и интензивирање изградње далеководова.

Директор ПД „Електроисток Пројектни биро“ **Горан Павловић** известио је чланове УО о планираним активностима тог предузећа у следећој години, која подразумевају пре свега бројне послове за оснивача, а мањим делом за дистрибутивна предузећа али и за наручиоце из региона.

Програми пословања оба привредна друштва предвиђају остваривање добити у 2012. години.

На дневном реду седнице УО било је и доношење одлука о расходу, умањењу вредности и отуђењу средстава из Погона Београд, о којима је говорио директор Погона Београд **Илија Цвијетић**.

Седници су присуствовали и генерални директор ЕМС-а **Милош Миланковић**, заменик генералног директора **Сандра Петровић** и директор ПД „Електроисток Изградња“ **Радиша Костић**, који су похвалили позитивно пословање Привредних друштава.

Настављен тренд смањења стопе губитака у преносу електричне енергије

ПОДИЗАЊЕ СИСТЕМА ПРЕНОСНЕ МРЕЖЕ НА 400 kV У ЗАПАДНОЈ СРБИЈИ

Највеће електроенергетско градилиште

страна 8

ПРОЈЕКАТ ИЗГРАДЊЕ ТРАФОСТАНИЦЕ ВРАЊЕ 4

Кључ дугорочно сигурног снабдевања

страна 10

ПЕТОГОДИШЊИЦА ТРАФОСТАНИЦЕ СОМБОР 3

Са њом сијалице јаче светле

страна 11

СЕМИНАРИ О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Поштуј прописе, избегни ванредне догађаје

страна 13

УСПОСТАВЉАЊЕ ИНТЕГРИСАНОГ СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА У ЈП EMC

Предавање за високо руководство

страна 14

САСТАНАК РЕГИОНАЛНЕ ГРУПЕ ЗА ТРЖИШТЕ ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ

Формирање интегрисаног регионалног тржишта

страна 16

УПОЗНАЈЕМО ОПЕРАТОРЕ СИСТЕМА: СЛОВАЧКА

Посвећени напретку

страна 17

БИОГОРИВО НЕДОВОЉНО ИСКОРИШЋЕНО У СРБИЈИ

Ригорозне казне мењају лошу праксу

страна 21

НАШЕ КОЛЕГЕ

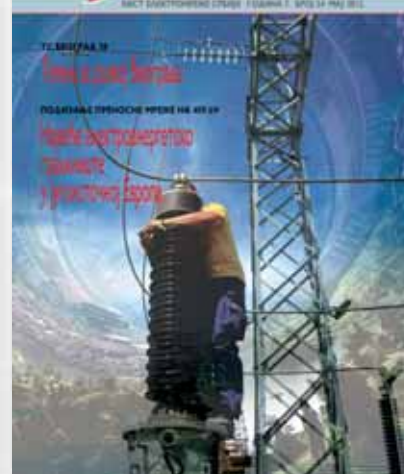
Драгомир Зековић - Зека

страна 22

СИНДИКАЛНЕ АКТИВНОСТИ

Нови Колективни уговор за ЈП EMC

странице 24-26

издаје ЈП EMC
Београд, Кнеза Милоша 11

www.ems.rs

генерални директор:
др Милош Миланковић

в.д. главног и одговорног уредника:
Милош Богићевић

в.д. заменика главног
и одговорног уредника
Сања Екер

редакција:
Предраг Батинић
Мирослав Вукас
Милдан Вујичић
Александар Опачић
Срђан Станковић

контакт:
(011) 3243 081
pr@ems.rs

припрема и штампа:
Службени гласник

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

658 (497.11) (085.3)

EMC: Електромрежа Србије: лист
Електромреже Србије / главни уредник
Предраг
Батинић. – Год. 1, бр. 1 (септембар 2005) -
.- Београд (Кнеза Милоша 11): ЈП EMC
2005 – (Београд: МСТ „Гајић“). - 30 cm
Месечно. - Наставак публикације
Електроисток

ISSN 1452 - 3817 = EMC.
Електромрежа Србије

COBISS.SR - ID 128361740

Темељ за развој Београда

Нова трафостаница значајна за цео електроенергетски систем Србије

Пројекат изградње трансформаторске станице Београд 20 представљен је крајем априла у Миријеву.

На трансформаторској станици Београд 20 су завршени сви грађевински радови, управна зграда и приступни пут, најсложенији електро montaжни радови на постављању конструкције су у завршној фази, а на каде су постављена три велика трансформатора укупне снаге 900 MVA.

- Последњу трафостаницу Београд је добио пре више од 30 година. Зато данас, Београд 20 градимо са посебним еланом и ентузијазмом, и то по највишим светским стандардима, на највишем напонском нивоу од 400 kV, постављајући темеље развоја нашег града и привреде за деценије које су испред нас, нагласио је генерални директор ЈП Електромрежа Србије, **др Милош Миланковић**.

Изградња нове трансформаторске станице Београд 20 је значајна за цео електроенергетски систем Србије, а посебно за град Београд јер ће омогу-

ћити сигурну, поуздану и квалитетну испоруку електричне енергије граду Београду. Тиме се стварају и услови за даљи динамичан развој града, а посебно центра и североисточног дела Београда као и прекодунавских општина у којима живи више од 600 хиљада ста-

Председник УО Видоје Јевремовић и председник НО Дејан Филиповић обилазе трафостаницу

новника и где се налази велики број малих и средњих предузећа, као и низ великих индустријских капацитета и важних здравствених и административних институција.

- Захваљујем се у име града Београда Електромрежи Србије што посвећено ради на унапређењу електроенергетских капацитета Београда. EMC је пример успешног пословања јавних предузећа код нас - нагласио је **Мирослав Чучковић**, члан градског већа Београда приликом обиласка трафостанице.

Нова трансформаторска станица Београд 20 се налази

у насељу Миријево и задовољава највише техничко технолошке стандарде усклађене са урбанистичким и еколошким захтевима.

ЈП EMC комплетан пројекат финансира сопственим средствима, а укупна вредност пројекта са прикључним далеководима ће износити више од 20 милиона евра.

Од тренутка када трансформаторска станица Београд 20 буде у погону, због смањења губитака у преносној мрежи, финансијска уштеда на годишњем нивоу ће бити већа од милион евра.

М. Б.

Др Милош Миланковић: уштеда већа од милион евра годишње

Витални пројекти у Београду

Заменик генералног директора ЈП EMC **Сандра Петровић** одржала је у у командној згради ТС Београд 20 презентацију најважнијих пројеката Предузећа на територији главног града.

- ЈП EMC завршио је и пројекат полагања двоструког кабловског 110 kV вода, од ТС Београд 1- ТС Београд 28 којим обезбеђује сигурност испоруке електричне енергије у најуже градско језгро, - рекла је Сандра Петровић.

Реконструисана је и најстарија трансформаторска станица на Балкану, Београд 8, 400/220 kV, која је током бомбардовања 1999. године претрпела велика оштећења услед удара графитних бомби и разорних пројектила. У току су опсежне реконструкције трансформаторских станица Београд 3 и Београд 5. Реконструкције се обављају под напоном, како би се обезбедила стална испорука електричне енергије потрошачима.

- Од 2008. до 2012. године, за трансформаторске станице у Србији Електромрежа Србија обезбедила је 34 нова трансформатора укупне вредности 45 милиона евра, - нагласила је заменица генералног директора.

Сандра Петровић представила најбитније EMC-ове пројекте у Београду

Велики транспорт

Трансформатор 400/110 kV, снаге 300 MVA успешно је из места Мала Крсна транспортован на ТС Смедерево 3. То је први од осам трансформатора различитих карактеристика, које је ЈП EMC купила за потребе преносног система.

Средства за куповину трансформатора намењеног за ТС Смедерево 3 обезбеђена су кредитом Европске инвестиционе банке. Трансформатор је набављен је за потребе реконструкције ТС са подизањем напонског нивоа са 220 kV на 400 kV и повећањем инсталисане снаге енергетских трансформатора са постојећих 300 MVA на 600 MVA.

У реконструкцију ТС Смедерево 3 до сада је уложено више од 2.5 милиона евра, од чега је преко 2 милиона утрошено за куповину трансформатора. Кредитом Европске инвестиционе банке обезбеђује се и високонапонска опрема за разводно постројење 400 kV, у коју је до сада уложено 285 хиљада евра. Досадашња улагања у техничку документацију износе 135 хиљада евра.

Реконструкцијом ће се напајање региона Смедерева учинити сигурнијим и побољшаће се напонске прилике

у овом делу Србије. Такође, смањиће се губици у преносној мрежи, као и зависност напајања потрошача од ангажовања ТЕ Костолац.

Такође, трансформатор снаге 300 MVA, произвођача “Кончар”, након добијених дозвола и полицијске сагласности, транспортован је од железничке станице Римски Шанчеви у Новом Саду до трафостанице Србобран.

Трансформатор је намењен за трафостаницу у Србобрану, која би требало да буде реконструисана, што подразумева гашење 220 киловолтног постројења и пребацивање на 400 киловолти. Нови трансформатор замениће постојеће, односно повезати ново 400 киловолтно са 110 киловолтним постројењем.

М. В

Новоизграђеним путем до ТС Београд 20

Највеће електроенергетско градилиште у југоисточној Европи

Најважнији електроенергетски инфраструктурни објекти на највишем напонском нивоу

Јавно предузеће Електромрежа Србије, крајем априла у трансформаторској станици Бајина Башта 220/35 kV, Перућац представило је пројекат „Подизање система преносне мреже 400 kV у западној Србији“ - пројекат реконструкција и изградње објеката преносне мреже на подручју западне Србије.

О значају и потенцијалима будућег чворишта преноса у Бајиној Башти и осталим пројектима значајним за подизање укупних капацитета преносне мреже Републике Србије у западној Србији говорили су председник УО ЈП ЕМС **Видоје Јевремовић**, заменик генералног директора ЈП ЕМС **Сандра Петровић**, саветник премијера Владе за енергетику **Петар Шкундрић** и потпредседник Владе за привреду и регионални развој **Верица Калановић**.

„Планови развоја преносног система ЕМС-а су и планови развоја Србије. Подизање система преноса са 220 kV на 400 kV у западној Србији представља нову етапу развоја електроенер-

гетског преносног система и јединствен подухват јер подразумева комплексну изградњу нових и реконструкцију великог броја значајних инфраструктурних објеката преносне мреже у овом делу Србије. У прошле че-

тири године постигли смо снажан раст пословања, инвестиције усмерили на круцијалне пројекте и постали доминантан фактор регионалног повезивања. И овим пројектом потврђујемо статус највећег електроенергетског градилишта у Југоисточној Европи“, изјавио је Видоје Јевремовић, председник УО ЕМС-а.

Потпредседница Владе Верица Калановић нагласила је да ће овим пројектом бити омогућено да свако домаћинство, свака фабрика и постројење добије електричну енергију поуздано и на време.

„Квалитетно снабдевање електричном енергијом омогућава више инвестиција, лакши пут за фабрике и производне капацитете и наравно нова радна места. Када инвеститор одлучује да инвестира, квалитет електроенергетске инфраструктуре често је један од одлучујућих фактора“, објаснила је она и закључила да је значај овог пројекта за цео регион западне Србије управо што постаје конкурентнији за привлачење инвестиција, отварање нових радних места и подизање стандарда људи.

Саветник премијера Владе за енергетику Петар Шкундрић нагласио је да цео електроенергетски сектор поздравља успехе ЕМС, који у претходне четири године професионално, ефикасно и одговорно обавља своју функцију у електроенергетском систему Србије, а и шире.

„ЈП ЕМС планове остварује темељно и у складу са укупним развојем електроенергетског система Србије“, нагласио је Шкундрић и додао да су инвестиције у енергетику битне за целокупан економски развој.

„Кроз средства ИПА програма за подршку инфраструктурним пројектима у земљама Западног Балкана завршена је студија изводљивости са Студијом утицаја на животну средину за успостављање двоструког 400 kV далековода од ТС Обреновац до ТС Бајина Башта са увођењем у ТС Ваљево као

Представници Владе Републике Србије и домаћини из ЕМС-а у посети ТС Бајина Башта

и изградња припадајућих нових трансформаторских станица од 400 kV у Бајиној Башти, Ваљево и проширењем постојеће трафостанице од 400 kV у Обреновцу. Укупна дужина далеководне трасе по завршетку пројекта износиће око 115 километра, док ће укупна улагања Електромрежа Србије у пројекат подизања система преноса на 400 kV у западној Србији износити око 76 милиона евра“, рекла је Сандра Петровић.

Економски аспект пројекта подизања система преноса на 400 kV у западној Србији показује да би укупна годишња добит у корист економије

Републике Србије износила око 9,8 милиона евра и то око 7,8 милиона евра због смањења губитака електричне енергије, око 1,3 милиона евра у смислу смањења емисије CO₂ и око 725,000 евра од смањених захтева за системским капацитетима.

Бенефити

Подизањем система на виши напонски ниво од 400 kV подижу се капацитети преносне мреже у западној Србији и омогућава раст оптерећења, конекција нових генератора и регионална размена електричне енергије на Западном Балкану. Тиме ће бити створени услови за даљи развој привреде и остале инфраструктуре на овом подручју.

Повећање капацитета мреже у западној Србији важно је и за будуће интерконекције Републике Србије са Босном и Херцеговином, Црном Гором, а шире и са Италијом на југу и Румунијом и Украјином на северу.

Већа поузданост регионалне мреже и већа општа поузданост снабдевања у Србији, бољи транзит и размена електричне енергије у региону, флексибилније и стабилније тржиште електричне енергије – такође су кључни бенефити реализације овог пројекта.

Редакција Листа ЕМС

Нови пројекти у западној Србији

До краја 2015. године Електромрежа Србије планира и завршетак изградње потпуно нове 220/110 kV ТС Бистрица са расплетом припадајућих далековаода. Припремни радови, техничка докуменатација као набавка дела опреме је у току. Инвестиција је вредна 15 милиона евра.

Један од значајних пројеката чији су радови на терену почели 2010. је и реконструкција 220/110 kV трафостанице Бајина Башта, као и адаптација постојећих 220 kV далековаода који су једни од најстаријих у преносној мрежи. Ради се, такође и на изградњи нових и реконструкцији 110 kV далековаода. Ниво ових улагања износи преко 20 милиона евра.

Електромрежа Србије паралелно припрема и програмски задатак регионалне студије која ће, на нивоу детаљне Студије изводљивости са Студијом утицаја на животну средину, обрадити нову 400 kV интерконекцију између Србије, Црне Горе и БиХ, која ће полазити из чворишта Бајине Баште.

Кључ дугорочно сигурног снабдевања југоисточне Србије

ЈП Електромрежа Србије потврђује лидерску позицију у региону

Амбициозан план инвестиција у 2012.

Ускоро се очекује почетак изградње нове 400/110 kV трафостанице Врање 4. Пројекат, који се финансира донацијама Делегације Европске комисије у Републици Србији и средствима ЈП EMC представљен је у пословној згради Електромреже Србије. Презентацији су присуствовали представник Делегације Европске комисије у Републици Србији **Хозе Гомез**, председник Управног одбора ЈП EMC **Видоје Јевремовић**, генерални директор **др Милош Миланковић** и заменик генералног директора **Сандра Петровић**.

Вредност изградње ТС Врање 4 са припадајућим расплетом далековаода процењена је на 19 милиона евра, од чега је Европска унија кроз донације обезбедила 15,5 милиона евра, укључујући и набавку једног енергетског трансформатора за трафостаницу Лесковац 2, а Електромрежа Србије из сопствених средстава даје 3,5 милиона евра. Очекује се да ТС Врање 4 буде пуштена у погон у првој половини 2014. године.

Миланковић је, обраћајући се присутнима после презентације коју је водила Сандра Петровић, нагласио да ће се изградњом нове трафостанице у Врању и

њеним увођењем у 110 kV мрежу обезбедити дугорочно сигурно и квалитетно напајање електричном енергијом југоисточне Србије.

- Реализацијом тог пројекта, као саставног дела електроенергетског коридора Србије, интерконективног далековаода Ниш - Лесковац - Врање - македонска граница, створени су услови за даљњи привредни развој, не само југоисточне Србије, већ и целог региона, - истакао је генерални директор ЈП EMC.

- Таквим и сличним заиста вредним и комплексним пројектима, Електромрежа Србије потврђује лидерску позицију у региону. Већ обарамо рекорде у пренесеној електричној енергији, константно смањујемо губитке у преносној мрежи и осигуравамо квалитетно, поуздано и ефикасно снабдевање електричном енергијом. А у исто време, све то остварујемо у често екстремним условима рада, на висинама, на постројењима под високим напоном и у ситуацијама када улажемо надљудске напоре да бисмо отклонили последице елементарних непогода на наш систем, - рекао је Миланковић и додао да је изградња ТС Врање 4 само први у низу захтевних задатака који у амбициозном плану инвестиција ЈП EMC у овој години.

- Планирано је да изградња трафостанице почне у јулу ове године у селу Доње Требешиње, а завршетак радова предвиђен је за 2014. годину, рекла је Сандра Петровић.

Представник Делегације Европске комисије у Републици Србији Хозе Гомез подсетио је присутне на успешне пројекте које су до сада реализовали Делегација Европске комисије и ЈП EMC. Гомез је истакао да је ЕУ од 2000. године у развој и побољшање електроенергетског система Србије уложила више од 500 милиона евра, од чега је у ЈП EMC уложено 85 милиона евра.

М.Б.

Локација будуће трафостанице

Са њом сијалице јаче светле

Нова трафостаница олакшава живот Сомборцима

Регион северозападне Војводине дуго година је имао проблем са ниским напоном електричне енергије, јер мрежа није била у потпуности изградњена, далеководи стари, расла потрошња струје, а напон опадао. Ти проблеми су превазиђени изградњом 400-киловолтне ТС Сомбор 3, која ове године обележава годишњицу.

"Година 2006. Радови на изградњи трафостанице су у току. Убрзан курс, обиласци градилишта, обиласци осталих трафостаница, упознавање са запосленима у Погону, полагање испита... **Павле Пап** (тадашњи шеф ТС Нови Сад 3, прим.аутора) објашњава, обучава, саветује, испитује. **Весна Шнајдеров**, руководица Службе експлоатације, проверава. Проблеми се отклањају у ходу. Интерно-техничка комисија, на челу са искусним **Чедомиром Поноћком**, учестало се са-стаје на објекту."

Овако се шеф ТС Сомбор 3 **Горан Узелац** присећа дана када је настајала трафостаница у Сомбору, а заједно са њом свој рад у "Електромрежи Србије" почињали он и колеге из посаде - рукова-лац **Жељко Гладовић**, инжењер **Зоран Пекез**, потом **Ранко Ђурић**, **Тодор Кобиљски** (који је претходно био у ДВ екипи) и погонски електричар **Борис Салај**.

Конечно, 15. децембра 2006. стигао је телеграм: "Обавештавам Вас да су радови у 110 kV постројењу, у новој ТС 400/110 kV Сомбор 3 завршени....". Послао Чедомир Поноћко. Примео **Владимир Илић**. У 17.29 минута први растављач укључио руковаца Гладовић. Месец дана касније (13. јануар 2007) у погон је пуштен и 400

киловолтни део, са аутотрансформатором.

Оде министар, одоше гости, трафостаница светли у војвођанској равници. Док је гледаш, као да је ту одвајкад. У граду круже приче о страшном објекту, "радарској станици", струји за Европу....

- У тем Сомбору сијалице јаче светле....откако је трафостанице...Та песма тада је добила још једну строфу, а напајање сомборске петље доведено је на оптималан ниво. Одједном - нема људи на трафостаници. До јуче гужва, извођачи....а онда, остала само посада, која је од првог дана радила тимски, јер се само таквим радом може остварити поуздан и безбедан учинак - сећа се Узелац, док водимо разговор поводом петогодишњице изградње трафостанице Сомбор 3, прве која је, после 30 година, изградњена у преносној мрежи у Војводини.

Са техничком проблематиком, решавала је посада ТС Сомбор 3 и организациона питања, навикавала се на рад у сменама, градила коректне међуљудске односе, неговала безбедносну културу и потврдила да само тимски рад даје најбоље резултате. Фебруара 2008. најискуснији руковац Жељко Гладовић прешао је у трафостаницу Суботица 3, па је посада остала "окрњена" све до септембра 2010. када је из ДВ екипе дошао колега **Драган Крстић**.

- Прошла је 2010. Ево, прође и 2011. Памтићемо је по томе што су рођена три дечака **Марко Пекез**, **Михајло Узелац** и **Матеја Кобиљски**....Прошло је пет година као минут.... - закључује "вођа посаде сомборског брода који је довео струју из Европе".

Сања Екер

„Дечје болести“

Каже да су "дечје болести", како назива ситне кварове, трајале до 2009. године, а онда су полако нестале. Пракса је потврдила теорију да системи на почетку и на крају радног века имају највише кварова.

- Највећи кварови били су откази исправљача, инвертора, статичког пребацача, али они су карактеристични за новоизграђени систем и нису утицали на рад трафостанице. Највећа хаварија била је у мају 2010. када је грмљавина изазвала улазак атмосферског пренапона преко 20 kV кабла у хелију 20 kV постројења. Срећом, хелија је била растављена и искључена тако да пренапон није уништио кућне трансформаторе и сабирнице. Штета је санирана, хелија пуштена у погон, а руковац није повређен, што је најбитније - каже Узелац.

Санитан кров на командној згради

Санитане крова на командној згради трафостанице Сомбор 3, чији извођач је била фирма "Изипром" из Чајетине, а надзорни орган Служба за техничку координацију Погона преноса Нови Сад, завршена је 20. априла. Уговорена вредност радова износи 3.335.250 динара.

Кровни покривач у потпуности је замењен, као и слемена, грбаци, кровни хоризонтални олуци, кровне окапнице, поправљен је симс и постављени снегобрани. С обзиром на то да су и надстрешница и ригол били пуни воде и труле подконструкције, Надзор је наложио, између осталог, и демонтажу лима и дотрајале дрвене конструкције и подлоге на надстрешници и риголу, чиме је обезбеђена заштита објекта од даљег пропадања. Вредност допунских радова је 153.816 динара.

Надзорни орган предложио је да накнадно у олучне вертикале буду уграђени грејачи, како се лед током зиме не би задржавао у њима.

Подсећамо, да је због обилних снежних падавина током 2009. и 2010. године идентификовано прогресивно процуивање крова на командној згради трафостанице Сомбор 3 и готово да није постојао ни један део објекта где на платформама није било трагова цурења. Стога, је 27. марта 2012. године почела санација крова на трафостаници Сомбор 3.

Превентивни прегледи веома битни за здравље запослених

Министар здравља **др Зоран Станковић** посетио је недавно амбуланту ЈП ЕМС у улици Краљице Наталије. Министра су дочекали генерални директор **др Милош Миланковић** и заменик генералног директора **Сандра Петровић**. Лекар опште медицине **др Александра Карапанџић** упознала га је са начином и условима рада у амбуланти у којој се лече запослени ЈП ЕМС, али и чланови њихових породица, као и пензионери Предузећа. Директор Миланковић подсетио је да је амбуланта адаптирана пре две године, рекао да је наредном периоду треба додатно опремити неопходном медицинском опремом, а истакао је и добру сарадњу са Домом здравља Стари град.

Министар Станковић је присутнима говорио о значају превентивних прегледа за здравље радника и истакао да је изузетно важно да послодавци покажу

Министар Станковић у амбуланти ЈП ЕМС

бригу о здрављу свих запослених, било да је реч о приватном или државном сектору, што је и законска обавеза.

Присутан је био и члан градског већа **Мирослав Чучковић**, који је ис-

такао да само здрав град може имати будућност и да чешћи превентивни прегледи запослених помажу очувању здравља.

М.Б. - М.В.

Крађа бакарног уземљења у ТС Зрењанин 2

УТрафостаници Зрењанин лопови су украли бакарну ужад за уземљења, пресека 50 милиметара квадратних, у 110 и 220-киловолтном постројењу, на укупно 10 поља.

Према речима шефа трафостанице Зрењанин 2 **Радислава Шокшића**, хитно је искључено пет далеководних поља 110-киловолтног напона и поправљена су оштећена уземљења струјних и напонских трансформатора. Да реакција није била тако брза последице би биле много озбиљније, каже Шокшић.

Претпоставља се да ће штета да буде готово милион и 200 хиљада динара.

То је трећа у низу трафостаница у Погону преноса Нови Сад, која је у претходном периоду била на мети лопова.

С. Е.

Поштуј прописе, избегни ванредне догађаје

Благоје Гајић на предавању у Новом Саду

Семинари за руководиоце радова ЈП ЕМС „Безбедност и здравље на раду приликом извођења радова на електроенергетским објектима ЈП Електромрежа Србије“, у сарадњи са Високим техничком школом из Новог Сада на ТЕМПУС пројекту ЕУ, одржани су у Ваљеву, Београду, Бору, Новом Саду, Крушевцу.

У пројекту, чији је циљ унапређење познавања области безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и организације и извођења радова на електроенергетским објектима, учествовали су предавачи из општих, техничких и области безбедности и здравља на раду, предавачи Високе техничке школе у Новом Саду и више од стотину педесет руководиоца радова и руковалаца из свих организационих делова Дирекције за пренос.

Пре радног дела предавања, обављан је улазни тест из ових области, чији резултати су показали ниво познавања обрађиваних области код учесника, а предавачима пружили информацију на шта треба посебно обратити пажњу на предавању.

Након предавања рађен је завршни тест, а упоредни резултати улазног и

завршног теста показали су да повећање процента тачних одговора иде и до 55 одсто. Добијени резултати показују да је Семинар код запослених поправио опште знање из ових области.

Диспечер је одговоран за спровођење основних мера, руководиоца радова, који је на терену, одговара за допунске мере, али и за обезбеђивање места рада, док је за само извођење радова одговоран извршилац, један је од закључака предавања одржаног у Новом Саду.

Да би непредвиђене ситуације биле избегнуте неопходно је прописати обавезу коришћења индикатора напона, урадити атест средстава за рад, набавити индикаторе напона са звучном индикацијом, организовати појачане обуке за руководиоце радова, руковоаоце на трафостаницама и разводним постројењима и извршиоце радова - навео је један од предавача мр **Јован Јовић**, руководиоца Службе за релејну заштиту и управљање објектима преносне мреже у Погону Техника.

Он је, такође, посебно нагласио да је неопходно да запослени буду упознати са догађајима у постројењу, како се они не би понављали, али исто тако истакао и важност организовања редовних и ванредних провера знања и практичне обуке.

Они којима је предавање било намењено, руководиоци радова и руковоаоци на трафостаницама и разводним постројењима, сложни су у једној оцени, а то је да постоји велики раскорак између праксе и онога што прописи налажу.

Наши прописи веома су јасни и прецизни и најважније је придржавати их се, али у пракси често није тако. Најбаналнији пример који то потврђује јесте, рецимо, коришћење односно некоришћење заштитне опреме. Због њене делимичне непрактичности, дешава се да је не носимо, а то некада може да има озбиљне последице - каже **Мирослав Спасов**, руководиоца Службе Обреновац.

С. Е. и М. Б.

Рутина - највећи непријатељ

Иван Милићевић, из Службе за техничку координацију у Погону Крушевац каже да је рутина често највећи узрочник грешака које се праве.

- Колеге које имају вишегодишње радно искуство, сигурни су у себе и због тога и много опуштенији при обављању послова. Они процедуру поштују, али често не до краја и у тим ситуацијама су могући проблематични погонски догађаји. Почетници су много обазривији и проверавају и најмањи могући детаљ - каже Милићевић.

Он наводи да је предавање о безбедности и здрављу на раду, на којем су анализирани погонски догађаји, од огромног значаја за руководиоце радова и руковоаоце, јер како каже, слушајући анализе, полазници препознају грешке које су и сами чинили.

- Суштина ових анализа није да било кога од колега окривљујемо због одређених догађаја, већ напротив, само да скренемо пажњу на оне грешке које их проузрокују, да их детаљно изанализирамо и тиме допринесемо да оне више не буду поновљене - нагласио је током предавања **Благоје Гајић**, координатор семинара.

Предавање за високо руководство о захтевима стандарда SRPS ISO 9001:2008

Корисне информације о захтевима стандарда

Присуствовало више од 40 руководиљаца

Центар за управљање квалитетом организовао је почетком априла предавање за руководиоце ЈП ЕМС о захтевима стандарда SRPS ISO 9001:2008, а посебна пажња посвећена је захтевима који се односе на процесни приступ, одговорност руководства и праћење и мерење перформанси процеса.

Предавање је у просторијама Погона преноса Београд држао **Бојан Манчић**, вођа консултантског тима из Института за истраживање и пројектовање у привреди, а присуствовало је више од 40 руководиљаца - извршних директора, директора дирекција, руководиљаца сектора и центара из целог система.

Циљ предавања био је да руководиоци добију информације о захтевима стандарда SRPS ISO 9001:2008 потребне за повезивање политике квалитета, циљева квалитета и индикатора перформанси процеса, што је следећа фаза у успостављању интегрисаног система управљања.

М. Б.

Италијански Ћези у ЈП ЕМС

На захтев представника ЈП ЕМС, у Београду је одржана креативна радионица о разводним (прикључним) постројењима за прикључење произвођача и купаца на преносни систем, о asset management-у у преносном систему, са посебним освртом на on-line monitoring високонапонске опреме, и о ревитализацији (рехабилитацији, реконструкцији) надземних водова.

Радионицу су одржали представници италијанске компаније „Ћези“ са сарадницима, а то је фирма веома усмерена ка сарадњи са електроенергетским компанијама источне и југоисточне Европе. Организатори у име ЕМС-а су били **Небојша Петровић**, извршни директор за пренос електричне енергије, и **мр Гојко Дотлић**, а присуствовало је тридесетак водећих стручњака из нашег Предузећа.

П. Б.

Ћези успешно сарађује са компанијама из југоисточне Европе

Усвојен Извештај о раду Интерне ревизије ЈП ЕМС за 2011.

Стратешки циљеви у највећој мери остварени

Одлична сарадња са запосленима

Чланови Ревизорског одбора прихватили су на седници одржаној крајем марта Извештај о раду Интерне ревизије ЈП ЕМС за 2011. годину. Седницу је водила председница Ревизорског одбора **Сандра Петровић**, а извештај је присутнима представила **Оливера Радовић**, руководилац Интерне ревизије.

У току 2011. године реализовано је пет ревизија предвиђених Планом рада, а коначни извештаји садрже

укупно 42 препоруке, које су прихваћене и усаглашене са руководиоцима и запосленима у организационим деловима где су ревизије спроведене. Реализација ових препорука пажљиво се прати. Руководилац Интерне ревизије присуствовао је и прошле године раду Надзорног и Управног одбора ЈП ЕМС, запослени у Интерној ревизији су активно учествовали у раду стручних комисија, а праћен је и рад Техничког савета.

Прошле године у Министарству финансија почело је полагање испита за стицање звања Овлашћеног интерног ревизора у јавном сектору, а четири запослена у Центру за интерну ревизију ЈП ЕМС успешно су положили испит и међу првима у Србији стекли ово звање. Такође, они су учествовали на семинарима и радионицама које су организовале компетентне установе и организације у Републици Србији.

На састанку је разматран и Извештај о реализацији циљева постављених у првом стратешком плану Интерне ревизије ЈП ЕМС: остваривање добре комуникације у оквиру ЈП ЕМС и дефинисање места и улоге интерне ревизије; реализација ревизија; обезбеђење одговарајућег броја кадрова различитог профила; дефинисање и озвучивање процедура за оптималан рад интерне ревизије кроз интерна акта и остваривање комуникације са заинтересованим странама ван ЈП ЕМС. Закључено је да је интерна ревизија ЈП ЕМС, као

прва интерна ревизија успостављена у неком јавном предузећу у Републици Србији, углавном испунила постављене стратешке циљеве дефинисане у првом Стратешком плану за период од 2009. до 2011. године. Наглашено је да је успешном остваривању циљева допринела добра комуникација у оквиру ЈП ЕМС и одличан одзив и сарадња запослених са интерном ревизијом, као и пословодство које је у функцији интерне ревизије препознало помоћ за унапређење пословања предузећа и чије је препоруке у великој мери усвојило и реализовало.

Чланови Ревизорског одбора сагласили су да је у Центру за интерну ревизију неопходно ангажовати још два стручна лица, као и да треба проширити сам Ревизорски одбор члановима из Дирекције за пренос и управљање и Центра за ЕФП. Такође, разговарано је о могућности да у будућем периоду Ревизорски одбор преузме и функцију Управљања ризицима.

М. Б. – М. В.

Пробе антикорозивне заштите на далеководним стубовима

Крајем марта на подручју Погона преноса Ваљево вршене су пробе антикорозивне заштите нанете на далеководне стубове у периоду од 2004. до 2008. године. Тринаест тестираних стубова налазе се на три далеководна правца: Бајина Башта – Београд 3, Бајина Башта – Обреновац А и Бајина Башта – Ваљево 3.

Овакве контроле обављају се сваке године како би се утврдило која заштита је најефикаснија, а далеководни стубови на којима се обављају изабрани су због екстремних

метеоролошких услова које трпе.

Поред запослених у ЈП ЕМС, провери су присуствовали и представници произвођача антикорозивне заштите, којима су овакви тестови веома корисни јер им помажу да сагледају ефекте свог производа и унапреде производњу.

Контроле подразумевају визуелни тест и мерење дебљине премаза, а добијени резултати служе као основ приликом одлучивања о коришћењу адекватне антикорозивне заштите у будућности.

М. Б.

Ка интегрисаном регионалном тржишту електричне енергије

На састанку учествовали представници тринаест оператора преносног система

Са састанка у хотелу Москва

Крајем априла у Београду је одржан састанак ENTSO-E Регионалне групе за тржиште Југоисточне Европе (ENTSO-E RG SEE), која ради у оквиру ENTSO-E Комитета за тржиште. Групом председава **Милош Младеновић**, Извршни директор за управљање и тржиште ЈП ЕМС, а на састанку су учествовали представници тринаест оператора преносног система из региона и окружења. Најважнији

задачак ENTSO-E RG SEE је формирање интегрисаног регионалног тржишта електричне енергије, кроз примену Циљног модела тржишта ЕУ на свим временским хоризонтима: дугорочном, дан-унапред и унутар-дана, као и успостављање заједничког регионалног модела преносне мреже који ће се користити за прорачун расположивих прекограничних преносних капацитета.

На састанку је презентован и дискутован пресек стања и извештај о

напретку у вези активности дефинисаних Програмом рада ENTSO-E RG SEE за 2012. годину, а такође је договорена и заједничка платформа и одређен представник ТСО-ова из региона у Координационој групи за праћење имплементације Регионалног акционог плана за успостављање тржишта Југоисточне Европе, који је дефинисан у сарадњи са регионалном групом регулаторних тела (ECRB/EWG) и одобрен на нивоу министарстава (PHLG). Закључено је да је за успешно постизање постављених циљева неопходна паралелна имплементација активности на регионалном и националном нивоу, као и да је за изводљивост процеса потребно што пре на регионалном нивоу извршити хармонизацију лиценци, тржишних правила, као и финансијских закона, а пре свега оних који се тичу ПДВ-а, као и да је неопходна чврста сарадња и пуна посвећеност свих учесника и заинтересованих страна у процесу: оператора преносног система, регулатора и министарстава.

Састанак ENTSO-E Радне групе за имплементацију процеса обрачуна

Састанак ENTSO-E Радне групе за имплементацију процеса обрачуна, у којој ЈП Електромрежа Србије (ENTSO-E TF API) има представника, одржан је у Дизелдорфу у организацији немачког оператора преносног система, компаније Amprion.

ENTSO-E TF API је оформљен ради координисања послова око увођења новог процеса за интерконективни обрачун. У раду ове Групе учествују представници регулационих блокова.

Састанку су присуствовали стални

чланови групе: представник немачког оператора преносног система – Amprion, представник швајцарског оператора преносног система – Swissgrid, представник француског оператора преносног система – RTE и представник српског оператора преносног система **Јовица Видаковић**, дипл. ел. инж. – ЕМС.

На састанку се разговарало о тренутном стању увођења новог процеса за интерконективни обрачун у регулационим областима присутних чланова

и увођењу новог процеса за интерконективни обрачун у целом ENTSO-E.

Тема састанка био је и нови документ за аутоматски SOMA-SOAM процес. Користећи пет докумената које је сачинила ова Радна група, представник француског оператора сачинио је нацрт документа за аутоматски SOMA-SOAM процес (Automated running process). Израда завршне верзије овог документа остављено је за наредне састанке.

Приредио: П.Б.

Посвећени напретку

Компанија која прати развој читавог друштва

Мисија компаније SEPS, a.s. (Slovenská elektrizačná prenosová sústava) је да поуздано управља преносним системом, да обавља диспечерски надзор система и стара се о његовом одржавању и развоју, тако да буде осигурано поуздано и квалитетно снабдевање електричном енергијом свих корисника, као и паралелно функционисање са суседним преносним системима. Предузеће поштује принципе транспарентности и недискриминаторског приступа систему, са минималним утицајем на животну средину, који проистичу из националног и европског законодавства. SEPS је регистрован као самостално правно лице 21. јануара 2002. и у потпуности је у државном власништву.

SEPS преноси електричну енергију на целој територији Словачке и обезбеђује пренос од електрана до дистрибутивних мрежа и великих потрошача прикључених на 220 kV и 400 kV мрежу. Увоз, извоз и транзит електричне енергије, као и тачна мерења обављају се на мерним местима која се налазе и на далеководима и на трафостаницама. Компанија помоћу напредних дијагностичких инструмената брине о заштити својих објеката и опреме, а пружа и услуге дистрибутивним компанијама, електранама, великим потрошачима, а од 1996. и страним клијентима. Паралелно, Предузеће из Диспечерског центра надзире преносни систем Републике Словачке. Скоро 82 процента послова одржавања система обавља се на основу уговора, као што је случај у многим члановима ENTSO-E.

Визија SEPS је да буде снажна и економски стабилна компанија која стално напредује, и технолошки и стручно. Запослени се свакодневно труде да остваре компанијске циљеве и додатно оснаже позицију предузећа у земљи и иностранству. Између оста-

лог, њихове активности обухватају: замену застареле опреме новом; унапређење ефикасности, сигурности и поузданости постојеће опреме уградњом савремених елемената и увођењем нових технологија; изградњу нових објеката у складу са развојем читавог друштва и повећаним потребама тржишта електричне енергије; унапређење сигурности и поузданости рада преносног система применом N-1 критеријума у областима где још није испуњен; откривање и превентивно решавање потенцијалних проблема; надгледање наднационалних, синхроних међусобно повезаних електроенергетских система на европском континенту у

склопу ENTSO-E; праћење научног и технолошког развоја и примена нових сазнања.

SEPS посебну пажњу посвећује међународној сарадњи, а представници компаније присутни су и активни у разним телима и радним групама међународних организација, како на пан-европском, тако и на регионалном нивоу.

М. Б.

Директива о енергетској ефикасности

Европске енергетске компаније траже што скорије преговоре о Директиви о енергетској ефикасности, која је кључна полуга за постизање 20-процентног смањења енергетских трошкова у земљама ЕУ до 2020.године. Никола Рега из Еурелектрика каже да је договор о Директиви неопходан како би овај сектор индустрије могао почети да планира инвестиције. Рега је рекао да су земље чланице договориле većину техничких питања документа, а остаје да се реши питање „нивоа амбиција Директиве“. Суочене са економском кризом, земље чланице одбацују обавезујуће циљеве Директиве, док из Европске комисије (ЕК) договарају да она не може бити ефикасна на добровољној основи. Противници траже право да сами изаберу индиковане циљеве, али збир мера који је до сада договорен претставља тек 38 одсто иницијално предложених мера, показују калкулације ЕК. Темел директиве - годишње смањење потрошње енергије кораком од 1,5 одсто, који државе морају да наметну електроенергетским компанијама —притиснут је са свих страна, жали се Брук Рилеј из еколошке организације Пријатељи земље Европе. Најпре, земље чланице су преполовиле потенцијал уштеде енергије захтевајући изузеће за 40 одсто дела индустрије која је већ обухваћена ЕУ шемом трговине емисијама CO₂, каже Рилеј и додаје да су након тога оне тражиле постепено смањивање циља — што би додатно смањило пројектоване уштеде до 2020. за безмало 15%. Аустрија и друге земље са историјом у области енергетске ефикасности су тражиле увођење ставке „претходног поступка“, којом би им се признале уштеде постигнуте пре доношења ЕУ закона.

Компензација повећаних трошкова за електричну енергију

Европска комисија је припремила листу са 14 сектора индустрије који би могли да добију специјалну помоћ од државе како би компензовали повећане трошкове за електричну енергију изазване европском шемом трговања емисијама (штетних гасова) (ЕТС), јавља EurActiv који је имао увид у нацрт овог предлога. Из Комисије је најављено да ће коначна одлука уследити у наредне две недеље. У прелиминарној листу су, поред осталих, производња алуминијума, рударство и сектори хемијске и индустрије вештачких ђубрива, челичане и металопрерађивачки сектор, производња папира, бабра итд.

Кредитори условљавају Грчку

Кредитори Грчке притискају ту земљу да повећа цене електричне енергије од 1. јула, или ће Атини блокирати кредит грчког Депозитног и кредитног фонда намењеног повећању ликвидности на локалном тржишту електричне енергије. Представници Европске комисије, Европске централне банке и ММФ-а, познатог и под именом Тројка, би требало да одобре кредитни пакет од 350 милиона долара грчком електроенергетском оператеру LAGHE и мрежном оиператеру ADMHE, као и Јавној електроенергетској корпорацији (PPC) — али под условом решавања структуралних проблема у сектору. Они ће од Атине стога затражити сет мера, од којих је посебно важно повећање цена струје, али и смањивање високих гарантованих цена за обновљиве изворе енергије. IENE

Ниже откупне цене за обновљиве изворе енергије

Подстицајне откупне цене за обновљиве изворе енергије у Бугарској биће смањене од 1. јула ове године, рекао је председник Државне енергетске и водопривредне регулаторне комисије (DKE-VR). Ангел Семерчиев је, не помињући конкретне бројке, рекао да су анализе у

току, али ће поменуте цене дефинитивно пасти, посебно за соларне изворе енергије „јер се смањују такође и капитална улагања“. ВТА

Затварање термоелектрана

Е.ON разматра опцију да због непрофитабилности на југу земље затвори три своје термоелектране на природни гас, укупног капацитета 1.420 MW. Портпарол компаније је рекао да формална одлука неће бити донета док се не процени профитабилност сваке од електрана. Financial Times Deutschland је раније објавио да компанија планира да затвори електране у 2013. и 2014.години.

Спајање руских компанија

Руска Међурегионална мрежна холдинг компанија (MRKH) и Федерална преносна компанија FEES могле би се спојити у један холдинг, како би постале атрактивније за инвеститоре у модернизацију руске преносне мреже, рекао је в.д. вицепремијера Русије Игор Сефин. Корпоративна структура (обједињене фирме) биће размотрена, али у овом тренутку (MRKH) и FEES ће радити у постојећем облику са изгледом да формирају уједињену националну преносну електроенергетску компанију, рекао је он новинарима не улазећи у детаље. FEES је оператер мреже од 121.000 километара далековода и око 800 подстаника у Русији, укупног капацитета преко 305.000 мегаволтампера. Холдинг(MRKH) руководи електроенергетским преносним линијама укупне дужине преко 2,1 милион километара и на волтажама од 0,4 до 220 киловолти. RIA Ново-

Инвестиције јапанске владе

Јапанска влада инвестираће 12,6 милијарди долара у имовину енергетског оператора Tokyo Electric Power (TEPCO), и тиме преузети овог власника нуклеарне електране Фукушима. Због катастрофе у електрани та компанија исплаћује велике компензације за жртве несреће и трошкове чишћења последица, а тим улагањем прелази у државно власништво, преноси руски портал Voice of Russia.

Нуклеарни реактори поново раде

Власти јапанског града Оија одобриле су пуштање у рад два реактора у нуклеарној електрани Оои, компаније Kansai Electric Power (KEPCO). После катастрофе у НЕ Фукушима 1, у Јапану је затворено свих 50 реактора, а последња два почетком маја. После спровођења сигурносних тестова, електране су остале и даље затворене јер је потребна и дозвола локалних власти за поновно покретање. Влада је за НЕ Оои потврдила да је сигурна за рад, а сада се и локална власт одлучила за зелено светло. Иако су становници и даље забринути, одлука је мотивисана избегавањем несташнице струје која погађа локалну привреду, јавља Ројтерс.

Нови реактор у Козлодују

Реактор бр.7 бугарске нуклеарне електране Козлодуј прорадиће до 2022, или 2023. године, рекао је министар привреде и енергије те земље Дејан Добрев. Он је у интервјуу за приватну бугарску ТВ станицу БТВ, рекао да новоформирана пројектна компанија "Kozloduy NPP- New Capacities", са иницијал-

ним капиталом од два милиона лева, преузима целокупну финансијску одговорност пројекта. Реактор снаге 1.000 MW за Козлодуј биће онај који је руска државна компанија Атомстројекспорт била саградила за потребе нуклеарке Белене, од које је недавно одустала влада у Софији. Новините

Немци продају гасоводну мрежу

Немачки енергетски гигант E.ON AG пристао је да за 3,2 милијарде евра прода своју гасоводну транспортну мрежу конзорцијуму кога предводи аустралијска банка Macquarie Group. Цена укључује и пакет отпремнина од 300 милиона евра, саопштила је у среду немачка компанија. Е.Онова продаја мреже Open Grid Europe помоћи ће немачкој компанији да смањи дуговања изазвана slabим домаћим тржиштем електричне енергије. Конзорцијум Macquarie -а добија највећу немачку гасоводну мрежу дужине 12.000 км. Фајненшл Тајмс

МОЛ можда у СЕЕП пројекту

Мађарски МОЛ разматра могућност придруживања Југоисточном европском гасоводном пројекту – СЕЕП, који предводи британски нафтни колос БП, преноси у понедељак будимпештански Nepszabadsag. Лист, позивајући се на портпарола БП-а Тобау Оdoneа, наводи да МОЛ, заједно са гасоводном компанијом ФГСЗ, проучава опцију укључивања постојеће мађарске транспортне гасне мреже у пројекат, повезујући тиме средње и јужноевропске земље. СЕЕП пројекат дизајниран је тако да користи углавном постојећу гасну инфраструктуру ради транспорта азебејџанског гаса преко југоисточне Европе и Мађарске, до западне Европе. МОЛ је претходно најавио излазак из пројекта гасовода Набуко.

Пројекат новог гасовода

Конзорцијум пројекта Набуко поднео је предлог скраћене верзије гасовода конзорцијуму за развој гасног поља Shah Deniz II у Азербејџану, који предводи БП. Нова верзија названа Nabucco West предвиђа градњу 1.300 км дугог гасовода који би ишао од бугарско-турске границе до чворишта Баумгартен у

Аустрији. Према изјавама неименованог високог званичника турске владе, такав гасовод би се природно наставио на будући турско-азербејџански гасовод ТАНАП, при чему би два пројекта постала комплементарна, уместо да међусобно конкуришу, преноси у четвртак мађарски портал Portfolio.hu.

Нови партнер у Транс-јадранском гасоводу

Челник немачког E.ON Рухгаса рекао је у уторак да је добродошло прикључење једног италијанског партнера у пројекат Транс-јадранског гасовода - ТАП, указујући истовремено на потребу флексибилних уговора о испорукама како би се инвеститори осигурали да ће азербејџански гас бити атрактиван за европске купце. „Наравно да је добродошао један италијански, или партнер из било које од транзитних земаља гасовода“, рекао је CEO E.ON Ruhrgas Klaus Schaefer на једној Ројтерсовој енергетској конференцији у Лондону. Он је, међутим, нагласио да је његова компанија заинтересована за азербејџански гас само ако је уговор о испорукама компетитиван и са тако (ценовно) формулисан да може брзо да се прилагоди променама услова на тржишту.

Удвостручују се цене нафте

Цене нафте у свету могле би да се удвоструче у наредној декади, са разорним последицама по светску привреду, стоји у једном извештају ММФ-а, преноси у уторак The Telegraph. У анализи се ова процена базира на комбинацији растуће потрошње нафте и ограничених могућности снабдевања том сировином.

Трећина енергије долази из увоза

Србија ће ове године обезбедити 66 посто потреба за примарном енергијом из домаће производње, а 34 посто из иностранства претежно због увоза нафте и гаса

Према Енергетском билансу Србије за 2012. годину, тиме се повећава зависност Србије од увоза примарне енергије за седам одсто у поређењу са процењеном увозном зависношћу у 2011. години.

Енергетским билансом за 2012. годину планирана је укупна потрошња примарне енергије од 16,25 мегатона еквивалента нафте, од чега је из увоза потребно 5,57 мегатона еквивалента нафте.

Највеће учешће у нето увозу од 48 одсто имају сирова нафта и деривати наф-

те, природни гас чини 37 одсто увоза, а висококалорични угљеви кокс и камени угаљ чине око 14 одсто, наводи се у билансу, али се не прецизира шта улази у преосталих један одсто увоза.

Према енергетском билансу, планирана производња струје од 37.863 гигават часова у домаћим електранама бити довољна за све потребе, али за два одсто мања него у 2011. години.

Србија је 54 одсто сирове нафте обезбедити из увоза, али се планира и повећања домаће производње за 11 од-

сто, на 1,14 милиона тона. Производња бензина, дизела и других деривата планирана је на 2,28 милиона тона, а из увоза ће доћи 1,64 милиона тона деривата нафте.

Потребне количине угља за уредно снабдевање купаца обезбедиће се 90 одсто из домаће производње и 10 одсто из увоза. Домаћа произвођа угља планирана је на око 38,7 милиона тона.

Према Енергетском билансу за 2012. годину 80 одсто гаса или 2,6 милијарди кубних метара природног гаса за српско тржиште биће обезбеђено из увоза. Наводи се да ће увоз гаса бити за 21 одсто него у 2011. годин.

Како се наводи, обновљиви извори енергије чине 18 посто у структури планиране домаће производње примарне енергије за 2012. годину, односно огревно дрво са девет одсто, хидропотенцијал са осам одсто, а геотермална енергија са мање од један одсто.

Потрошња примарне енергије по становнику у Србији у прошлој години процењена је на 2.224,5 килограма еквивалента нафте по становнику, а у 2012. години планирана је на 2.232,6 килограма еквивалента нафте по становнику, наводи се Енергетском билансу Србије за 2012. годину.

Приредио: П. Б.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Нове методологије за трошкове прикључка на енергетске системе

Агенција за енергетику Републике Србије објављује предлоге нових методологија за одређивање трошкова прикључења на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије, односно, на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса. Предлози методологија су постављени на сајт Агенције: www.aers.rs.

Новим методологијама је извршено усаглашавање са новим Законом о енергетици који се примењује од 9. августа 2011. године.

Методологијама су утврђени критеријуми за одређивање трошкова набавке уређаја, опреме и материјала који се угра-

ђују, трошкова радова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на систем, као и трошкова прибављања и израде неопходне документације, како за типске, тако и за индивидуалне прикључке.

Висину трошкова прикључења на систем за транспорт, односно, пренос и дистрибуцију, утврђује оператор система својим актом на основу критеријума утвр-

ђених методологијом. Оператор система мора подносиоцу захтева за прикључење да омогући увид у акта на основу којих је висина трошкова утврђена.

Агенција је овлашћена само да донесе Методологију за одређивање трошкова прикључења, али нема право да одређује саму висину трошкова прикључења, нити даје сагласност на акта о висини трошкова прикључења које утврде оператори система. По захтеву за прикључење, оператор система одлучује у прописаном року од 30 за објекат купца, односно 60 дана за објекта произвођача. Против решења о прикључењу може се поднети жалба Агенцији.

Приредио М.Б.

Ригорозне казне мењају лошу праксу

Отпадно јестиво уље из угоститељских објеката, мензи, болница од почетка ове године више неће смети да се баца, већ да се продаје регистрованим оператерима на прераду", рекао је у изјави за медије државни секретар Министарства животне средине **Бојан Ђурић** и додао да се отпадно уље најчешће користи као алтернативно гориво, односно прерађује у биодизел.

Према подацима министарства инфраструктуре и енергетике потрошња јестивог уља у Србији износи око 16 литара по становнику годишње, што значи да би се током године могло прикупити

око 10.000 тона јестивог уља погодног за производњу биодизела.

У Србији две приватне фирме имају дозволу да прерађују отпадно уље, "Biodizel so" из Болеча и "Биоенергоил" из Сомбора. Оператер из Болеча годишње може да производи 1.000 тона, али тренутно прерађује око 4.000 литара уља месечно, док приватник из Сомбора производи око 4 тоне дневно, наспрам теоретских 10 тона биодизела дневно, јер како кажу, раде са свега 10 одсто искоришћеног капацитета.

И једна и друга фабрика имају проблем са прикупљањем довољне количине сировине за прераду биодизела, јер се у Србији највећи део тог отпада још увек баца.

Закон о управљању отпадом предвиђа казне за сва предузећа и предузетнике који не третирају отпадна јестива уља на прописан начин и то у износу од 250.000 до милион динара, док су казне за одговорна лица од 25.000 до 50.000 динара.

У Америци Ешерихија коли као додатак дизелу

Научници са америчког института за биоенергију почели су да користе такозване РНА машине, којима би могле да олакшају производњу биогорива, преносе медији у САД.

Они ће помоћу метода генетског инжењеринга радити на новим врстама бактерије Ешерихија коли које би требало лакше стварати биомасу чији би се производи потом додавали бензину, дизелу и авионском гориву.

Америчко Министарство енергетике заједно са Министарством пољопривреде доделило је 12,2 милиона дола

Обавезе ресторана, мензи...

Бојан Ђурић

"Сваки ресторан, менза, хотел или било које предузеће и институција који производе више од 20 obroka дневно биће у обавези да уље које остане након спремања хране збриљавају на безбедан начин и да склопе уговор са неким од предузећа за његову прераду", изјавио је Бојан Ђурић агенцији Бета.

Сировине ће бити прикупљане без накнаде и за ту врсту уља није предвиђена ни субвенција државе за његов третман.

ра за 10 одвојених пројеката чији је циљ повећање производње и искориштавања засада за биогорива.

Приредила: Сања Екер

Први позив за симпозијум "Управљање и телекомуникације у електроенергетском систему"

Студијски комитети CIGRE Србија C2 (Управљање и експлоатација ЕЕС) и D2 (Информациони системи и телекомуникације) упутили су заинтересованима прво обавештење о петнаестом Симпозијуму "Управљање и телекомуникације у електроенергетском систему", који ће се одржати од 14. до 16. октобра 2012. године у Хотелу "Лепенски вир" у Доњем Милановцу.

Програм Симпозијума обухватиће техничке сесије по-

свећене актуелним темама из домена управљања и експлоатације електроенергетског система, као и електропривредних информационих система и телекомуникација. У склопу Симпозијума биће организоване стручне презентације и изложбе водећих произвођача информационо-управљачке и телекомуникационе опреме.

Организатори очекују да ће, као и раније, покровитељи и спонзори Симпозијума бити електропривредна преду-

зећа, произвођачи управљачке, заштитне и комуникационе опреме, као и пројектантска предузећа и развојни институти.

Петнаести Симпозијум наставља традицију стручних са-

ветовања и симпозијума о управљању, информатици и телекомуникацијама у електроенергетском систему, које су, почев од 1975. године, одржавали STK 35 и STK 39 ЈУКО CIGRE сваке друге године (уз седмогодишњи прекид у периоду 1990-1997), наводи се у обавештењу.

Обавештење, као и образци за пријаву радова, могу се наћи на:

<http://www.cigresrbija.org/>.

М. Б.

Праве одлуке у право време

Драгомир Зековић: посао који човеку омогућава да се свестрано изрази

Авантуристички дух нашег колеге **Драгомира Зековића Зеке**, одвео га је 70-их година у Сарајево, где је радио у фабрици електричних апарата "Енергоинвест", потом у Црну Гору, када се запослио у тамошњој "Електропривреди" и на крају поново вратио тамо одакле је, као млади инжењер и кренуо, у Нови Сад. Данас ради у Регионалном диспечерском центру у Новом Саду и броји већ четврту деценију рада.

Свој радни век Зековић је почео у "Енергоинвесту", фабрици електричних апарата, у Лукавици. Тамо је, не одрадивши ни приправнички стаж до краја, постављен за руководиоца групе за високонапонску опрему, у Технолошком бироу монтаже.

- Ту сам се упознао са високонапонском расклопном техником и мер-

ним трансформаторима, да бих на крају свог рада у "Енергоинвесту", прешао за главног технолога групе за SF₆ технику, где сам учествовао у изради и монтажи првог 110-киловолтног пуноизолованог разводног постројења, које је монтирано, малтене, у ширем центру Сарајева - сећа се наш колега, свима познатији по надимку Зека.

Неколико година касније, учествовао је Зека у још једном изузетно великом послу - завршетку изградње и пуштању у рад хидроелектране Мратиње (данашња ХЕ Пива). Крајем те 1975. године, не мирујући и у жељи да, како сам каже, упозна и "фабрике за производњу струје", стигао је у Црну Гору и убрзо почео да ради у тамошњој Електропривреди. По пуштању у рад ХЕ, постављен је за координатора смене, а

касније за шефа електроодржавања. У почетку рада ХЕ, дешавале су разне "згоде и незгоде", пре свега због немогућности изравњавања великих вода током рада електране, јер ни до данас није изграђена ХЕ Бук Бијела, код Фоче, чије језеро би служило као компензациони базен за ХЕ Пива.

- Једног јулског дана 1977. године, око девет сати увече, био сам у смени када ме је позвао портир и спојио са човеком, који је успаниченим гласом викао - "Гаси електрану, подавише се људи!" Пошто сам га најпре смирио, сазнао сам да се ради о групи немачких туриста, који су сплаварећи низ Тару, наишли на састав Пиве и Таре, где их је ухватио вртлог, због рада ХЕ на максимуму, па нису могли да прођу даље према Дрини, нити да пристану уз обалу. Позвао сам диспечера у Београду, објаснио на какав смо проблем наишли и електрана је за 15-ак минута изашла из погона и све се, на срећу свих нас, добро завршило - присећа се Зековић.

Нису изостала ни признања која је за свој рад и ангажовање добијао колега Зековић. Скупштина општине Плужине доделила му је 1980. године Плакету, а колектив Хидроелектране "Пива" додељује му 1986. године Признање са златном значком за допринос у раду и развоју хидроелектране "Пива".

Диспечери држави могу спасити и милионе

Крајем 1980. године Зековић се запослио у "Електроистоку Београд", Погону преноса Нови Сад, као диспечер у Мрежно-регионалном центру Нови Сад.

- Враћам се одакле сам и кренуо - каже Зека, додајући да је диспечерска служба била својеврсна школа у упознавању електроенергетског система

и његовог вођења у редовним, предхаваријским и хаваријским стањима.

Електроенергетски систем (ЕЕС) је структурно и функционално врло сложен, а инвестиционо врло интезиван и скуп систем. ЕЕС прекрива широке просторе од регија, држава, па до читавих континената, а одвијање технолошких процеса мора бити непрекидно усклађивано.

Диспечерски посао је такав, како каже, да човеку пружа могућност да се свестрано изрази, не само као познавалац система, већ и као личност, и то нарочито у критичним ситуацијама.

- Избегнут распад или сређивање распаднутог система представљају посебно стање духа и посебно задовољство. Било је људи који су, тако рећи, залутали у оперативну службу, али су убрзо и одлазили из ње. Прави диспечери својим правовременим реаговањем држави могу и милионе да спасу - каже Зековић, наглашавајући да је једнако важна улога руковалаца команди електрана, трафостаница, руководилаца и радника далеководних екипа и екипа за хитне интервенције, од којих је често зависило избегавање поремећаја.

- Свакако не смео заборавити ни изузетно битну улогу колега из телекомуникација, који одржавају везе у беспрекорном стању, што нама, диспечерима, олакшава посао. Од брзине добијања телефонске везе, често је зависило снабдевање електричном енергијом великог броја потрошача - каже Зековић.

Сања Екер

СВЕТСКО БИЈЕНАЛЕ МИНИЈАТУРЕ У ГОРЊЕМ МИЛАНОВЦУ

Левнаића представљају два рада

уметности и критичар **Манолис Јанадакис** из Грчке, професор **Бранко Раковић** са Академије ликовних уметности у Београду и **Здравко Вучинић**, председник Уметничког савета Културног центра у Горњем Милановцу.

Радове су слали угледни уметници са свих континената, а највише их је из земаља Европске уније, Србије и земаља некадашње Југославије, Канаде, Јапана, Русије, САД, Аустралије, Бразила, Аргентине, Мексика. Први пут на Бијенале се пријавио и један уметник Бангладеша.

Бијенале минијатуре, чији је оснивач академски сликар из Горњег Милановца **Милан Милетић**, је најпрестижнији и најмасовнији у свету, јер негује највише уметничких жанрова, у оквиру димензије 10 пута 10 центиметара. То су сликарство, графика, скулптура, цртеж, фотографија, примењена и сакрална уметност, плус уметности интермедија.

Видео-техника, која је као жанр уведена на претпрошлом Бијеналу, а уметници минијатуре оценили су је као "уљеза", па стога није била у конкуренцији. То је потврдио и **Здравко Вучинић**, председник Уметничког савета Културног центра.

- Видео жанр уопште не припада уметничкој породици овог Бијенала, јер за разлику од њих, уместо на максималних 10x10 цм, може да се представља уживо на ТВ екранима највећих димензија, - рекао је Милетић.

П. Батинић

На конкурс за Светски Бијенале уметности минијатуре у Горњем Милановцу ове године је пристигло 1.700 радова од 900 аутора из чак 40 земаља, што је рекордан број! Међу прихваћеним радовима су и две минијатуре **Јанка Левнаића**, нашег колеге из Погона Ваљево и врсног књижевника, који се успешно огледао и у фотографији, а - ево - и у сликарству.

Међународни жири 11. Бијенала имао је три члана. Чине га познати историчар

СИНДИКАТ ЕМС ДИРЕКЦИЈЕ

Излет за даме

Синдикат ЕМС Дирекције организовао је излет за даме запослене у Дирекцији нашег Предузећа, који је обухватио посету Виминацијуму, водопаду у Деспотовцу и манастиру Манасији.

Придружиле су се и колегинице из Погона Бор а гост је била глумица **Весна Пећанац**.

П. Б.

Нови Колективни уговор за Јавно предузеће „Електромрежа Србије“, усаглашен на трипартитним преговорима Оснивача, Послодавца и Синдиката, у потпуности се ослања на прошли, који је у протеклим годинама донео одређен степен сигурности и стабилностисвим запосленима. Заједнички преговарачки тим Послодавца и Синдиката успео је да одбрани свој претходно договорени предлог текста пред преговарачким тимом Оснивача, који је због актуелне економске кризе имао много рестриктивних захтева. Поред нужних измена текста, због усклађивања термина са изменама у законима и другим актима донешеним у периоду до закључивања новог колективног уговора за ЈП ЕМС, извршено је прецизирање одредби које су различито тумачене, дефинисање нових појмова и неколико суштинских унапређења.

У другом члану је додат нови став, односно обавеза Послодавца из Закона о раду, да у поступку доношења општих аката о економским и радно-социјалним питањима од значаја за положај запослених, затражи мишљење Синдиката ЕМС.

У четвртном члану генерални директор је добио могућност да овласти лице за потписивање уговора о раду, а у петом

Нови Колективни

Коментар Милована Андрића, председника Синдиката ЕМС и члана Заједничког преговарачког тима Послодавца и Синдиката

члану је додат нови став који упућује Послодавца да, ако је то могуће, путем интерног огласа попуњава слободна радна места оспособљавањем и премештањем запослених који су већ у радном односу код послодавца, а ако то није могуће, на начин сагласан закону. Ово ће олакшати запосленима могућност напредовања, а послодавцу планирање и развој постојећих људских ресурса.

У шестом и осмом члану дефинише се улога новог Правилника о стручном оспособљавању, усавршавању и образовању у ЈП ЕМС.

У деветом и десетом члану прецизира се одређивање распореда рада у току радне недеље и право одређених група запослених на скраћено радно време.

У једанаестом члану је дефинисан интервентни рад као специјални случај прековременог рада. Када хаварија наступи ван радног времена запослени долази по налогу и ради на отклањању кvara на опреми и уређајима који су у функцији обављања основне делатности предузећа, од посебног значаја за одржавање погонске спремности електроенергетских постројења и система. У овом случају запосленом се признаје време од поласка на извршење радног задатка, извршење радног задатка и нормирано време повратка кући као интервентни рад, а Послодавац ће посебним упутством дефинисати процедуру о ангажовању интервентних екипа са нормираним стандардима путовања.

У четрнаестом члану је додат нови став да у случају када се, због бољег коришћења средстава рада, рационалнијег коришћења радног времена и извршења одређеног посла у утврђеним роковима, недељом обављају послови из делатно-

сти Предузећа, запослени има право на 15 посто слободних сати више у прерасподели.

У седамнаестом члану су дефинисана нова права за повећање законског минимума од 20 радних дана дужине годишњег одмора: за рад ноћу - плус један радни дан и за рад суботом и недељом - плус један радни дан, али је трајање годишњег одмора лимитирано на 25 дана, изузев запосленог мушкарца са 30 година стажа осигурања или навршених 55 година живота и запослене жена са 25 година стажа осигурања или навршених 50 година живота, као и запослених млађих од 18 година живота, који имају лимит од 30 радних дана годишњег одмора. Запосленима који раде на пословима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем, запосленима на радним местима која су актом о процени ризика утврђена као радна места са повећаним ризиком и запосленима на пословима са скраћеним радним временом, годишњи одмор може трајати најдуже 35 радних дана.

У деветнаестом члану је дефинисано ново право на одсуство са рада уз накнаду зараде (плаћено одсуство) у случају порођаја другог члана уже породице - 1 радни дан и повећање са 5 на 7 радних дана за рекреацију (упућивање на опоравак, у циљу превенције радне инвалидности запослених који раде на пословима са повећаним ризиком), а плаћено одсуство ради обављања неодољних приватних послова - до три радна дана, добија се на темељу образложеног захтева. За добровољно давање ткива и органа, број дана плаћеног одсуства биће одређен према налогу и извештају надлежног здравственог органа.

Плаћено одсуство ради образовања, стручног оспособљавања и усавршавања, које је у функцији потреба посла, дефинисано је у двадесетом члану - 2 радна дана по испиту, максимално 15 радних дана током године, уз доказе о основу коришћења одсуства.

Заменик генералног директора
Сандра Петровић са председником
Синдиката Милованом Андрићем

УГОВОР за ЈП ЕМС

Др Милош Миланковић, генерални директор ЕМС-а и Милован Андрић, председник Синдиката потписују Колективни уговор

Новост код неплаћеног одсуства (члан 21.) је обавеза Послодавца да омогући запосленом одсуство без накнаде зараде до пет радних дана и могућност коришћења неплаћеног одсуства до шест месеци, када то не ремети процес рада, на темељу сагласности непосредног руководиоца и надлежних лица по линији руковођења, такође уз доказе о основу коришћења одсуства, које је запослени дужан да достави Послодавцу.

У члану 23. је додат нови став у коме се Послодавац, односно запослени кога он одреди обавезује да поступа и предузима све превентивне мере у области безбедности и здравља на раду утврђеним Актом о процени ризика за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање. Актом о процени ризика, који доноси генерални директор, утврђују се радна места са повећаним ризиком, услови које запослени морају да испуњавају за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком, као и средства и опрема за личну заштиту запослених на свим радним местима у радној околини.

У члану 24. је додат нови став у коме се Послодавац и Синдикат обавезују да у Одбор за безбедност и здравље на раду

изаберу најмање по једног члана Одбора који су добри познаваоци области безбедности и здравља на раду.

Члан 32. упућује на нови Прилог Колективног уговора у коме се налази Списак група послова (радних места) по сложености, са коефицијентима, у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова у Јавном предузећу „Електромрежа Србије“, са роком за усклађивање коефицијената до 31.12.2012. године, чиме престаје да важи Прилог са минималним коефицијентима који је узроковао велике разлике за иста радна места.

У члану 34. је додат нови став у коме је дефинисано утврђивање резултата рада кроз оцењивање обима и квалитета рада запосленог. Оцењивање обима рада врши се на основу свих послова које је запослени извршио у одговарајућем периоду, обима искоришћеног радног времена и временаведеног на раду, а оцењивање квалитета рада врши се на основу квалитета извршеног посла са

становишта одговарајућих прописа, технолошких упутстава, стандарда, стручне методологије и издатих налога, сложености извршених послова, стручности, креативности и иницијативе испољене при извршавању послова, степена испољене одговорности у раду, поштовања рокова одређених за извршавање послова, рационалног ангажовања запослених, средстава рада, материјала, резервних делова, степена испољене радне и технолошке сарадње са осталим учесницима у процесу рада, тачности и прецизности испољених у раду и броја грешака и обима погрешно урађених послова, и радних задатака.

Члан 36. дефинише годишњу награду за ограничен број запослених (до 1 одсто укупно запослених) којима генерални директор може, ако су имали радни учинак значајно изнад стандардног и остварили изузетне резултате у току календерске године и тиме посебно допринели пословном успеху предузећа, увећати основну зараду до 50 одсто за послове на којима је запослени распоређен.

Члан 37. обавезује Послодавца да запосленима омогући учешће у делу добити Предузећа (уместо досадашње могућности) у складу са одлуком надлежног органа о расподели добити, која се доноси на начин и под условима утврђеним одлуком о оснивању, уз сагласност Оснивача.

У члану 39. Остало је да се основна зарада запосленог за рад у турнусу увећава за 2 одсто, уз дефиницију турнуса који подразумева да запослени у континуитету ради по следећем распореду (шеми): 12 часова рада, 24 часа одмора, 12 часова рада, 48 часова одмора.

Члан 40. дефинише да Управни одбор ЈП ЕМС утврђује послове пословодства Предузећа.

У члановима 46. и 47. Извршено је увећање права на отпремнину приликом одласка у пензију, у висини три (уместо 1,67) зараде, права на јубиларну награду за непрекидан рад у ЈП ЕМС за 10 година - у висини једне (уместо 0,56) просечне зараде, за 20 година - у висини две (уместо 1,12) просечне зараде и за 30 година - у висини три (уместо 1,67) просечне зараде по запосленом код послодавца, исплаћене у месецу који претходи месецу исплате.

У члану 48. измењен је први став тако да у случају смрти запосленог или члана његове уже породице, уместо да се исплаћује накнада трошкова погребних услуга (погребна опрема, превоз, штампање плаката), Послодавац исплаћује поменути накнаду у висини просечне месечне зараде остварене у Предузећу за последњи месец за који је познат податак у моменту исплате, чиме је избегнута могућност неједнаких накнада.

У члану 50. је додат нови став да је Послодавац дужан да осим осигурања запослених од повреда на раду, професионалних оболења и оболења у вези са радом, у циљу спровођења квалитетне социјалне заштите, колективно осигура запослене за случај тежих болести и хируршких интервенција и да у поступку колективног осигурања запослених обавестити репрезентативни синдикат о премијама, односно полисама осигурања, али је у члану 51. само остављена могућност да Послодавац на свој терет

уплати пензијски допринос за запослене у смислу прописа о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, код организације регистроване за управљање добровољним пензијским фондовима.

У члану 53. је верификовано, у пракси већ спроведено, повећање дневнице за службено путовање у земљи са 2,8 на 5 одсто.

У члану 54. је коначно изборено право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора (у претходном периоду овај део зараде је био садржан у коефицијентима посла запослених).

У члану 56. је извршено повећање средстава за превенцију радне инвалидности и рехабилитацију запослених у току пословне године са 0,22 на 0,30 одсто годишњих зарада, уз обавезу Синдиката да Послодавцу два пута годишње доставља извештај о утрошеним средствима. Верификована је и обавеза Послодавца

да, у складу са годишњим планом пословања, а по посебном споразуму са Синдикатом, обезбеђује средстава за активности

Спортске секције запослених у ЈП ЕМС

Члан 59. је промењен у складу са актуелном синдикалном политиком да се висина отпремнине у случају престанка потребе за радом запослених због технолошких, економских или организационих промена решава анексом (била је фиксирана на 350€, односно 330 €). Не може се запосленом отказати уговор о раду као технолошком вишку до закључивања анекса колективног уговора, којим ће се утврдити социјални критеријуми код утврђивања евентуалних вишкова запослених и посебна заштита одређених социјалних категорија, висина отпремнине и друга права запослених који су вишак.

У члану 63. је дефинисана Комисија за накнаду штете због повреде на раду запосленог, која, по Правилнику о накнади штете због повреде на раду, утврђује све чињенице у вези са захтевом запосленог за остваривање накнаде штете настале повредом на раду или у вези са радом, постојање одговорности Послодавца или другог запосленог за настану штете и висину штете.

Чланом 75. су, поред председника Синдиката ЕМС и остали чланови Извршног одбора Синдиката ЕМС добили посебну заштиту од отказа уговора о раду у складу са законом.

Они се, за време обављања функције и једну годину након истека функције, ако поштују своје радне обавезе и не учине повреде Закона о раду или Уговора о раду склопљеног са Послодавцем, не могу преместити на други посао са мањом зарадом, не може им престати радни однос по основу вишка запослених у складу са законом, нити на други начин могу бити стављени у неповољан положај.

У члану 78. је дефинисано финансирање активности Фонда солидарности код Послодавца тако што се уз исплату месечне зараде запосленима издвајају средства за рад Фонда солидарности ЕМС на месечном нивоу, у висини 0,20 одсто од масе средстава исплаћених на име зараде чланова Фонда, уз обавезу Синдиката да, два пута годишње доставља Послодавцу извештај о утрошеним средствима Фонда.

Члан 79. обавезује Синдикат да средства за рад добијена од Послодавца (0,20 одсто масе средстава исплаћених на име зараде чланова Синдиката) користи за развој демократских индустријских односа, социјалног дијалога, развој и унапређење колективног преговарања и едукацију запослених.

Дуги и успешни преговори

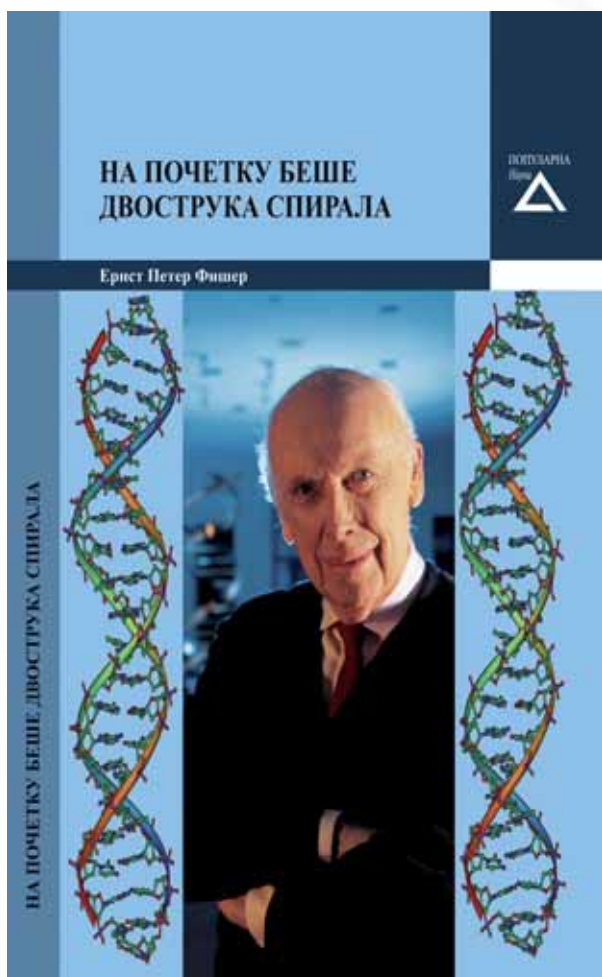

Део преговарачког тима са генералним директором

Представници Послодавца и Синдиката преговарали су о новом Колективном уговору за ЈП ЕМС од октобра 2010. до марта ове године. Преговори су били конструктивни, а водили су их тимови у саставу: испред Послодавца - **Сандра Петровић**, заменик генералног директора, **Зоран Гавански**, извршни директор за правне и послове људских ресурса, **Јован Ђимовић**, извршни директор за економско финансијске послове и испред Синдиката - **Милован Андрић**, **Драган Марјановић**, **Недељко Огризовић**, **Стојан Радак** и **Горан Лисичић**.

СИНДИКАТ ЕМС

На почетку беше двострука спирала

Превод књиге „На почетку беше двострука спирала“ аутора Ернст Петер Фишера који даје један историјски осврт на разјашњење хемијске молекуларне архитектуре тј. двоструко уланчане структуре наследне супстанце дезоксирибонуклеинске киселине (ДНК), представља за ширу образовану српску читалачку публику један изузетан догађај. Књига на немачком језику је штампана 2004. године, практично на педесетогодишњицу када су Џејмс Вотсон и Франсис Крик објавили у часопису „Нејчер“ ово, једно од најфундаменталнијих човекових открића, усудио бих се да кажем, од када је света и века.

Ова књига лако се чита, није оптерећена сувопарним и често за ширу читалачку публику мало разумљивим стручним изразима, а опет обухвата опис безмало свих најважнијих последица са научног, друштвеног, политичког, етичког аспекта.

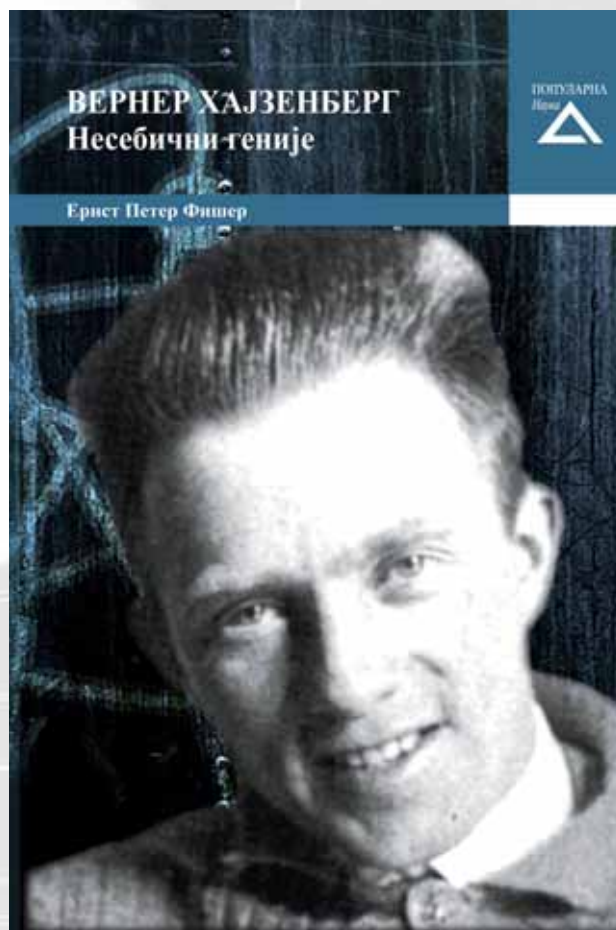
Прекретницу у нашем поимању суштине живота, што је предмет ове књиге, означило је откриће Џејмса Вотсона и Френсиса Крика 1953. године, који су растумачили хемијску структуру дезоксирибонуклеинске киселине (ДНК) помоћу које смо могли да, на научној основи заснованом гледишту, одгонетнемо тајну живота, особине свега живог на кугли земаљској.

Проф. В. Глишин

Несебични геније

Пред читаоцем налази се претежно интелектуална књига (али донекле психолошка, у извесној мери романсована) биографија једног од највећих превратника у данашњој науци, теоретичара којем се, уз Макса Планка и Нилса Бора, понајвише приписује извршење драматичне револуције у основама савремене физике.

Ернст Фишер се, као што је поменуто, концентрисао на рад Хајзенберга и његове ставове: научне, етичке, али и опште-друштвене, од посебног је значаја што је овај историчар науке настојао да дочара начин размишљања овог великог научника, префињеног интелектуалца, врхунског сензибилитета, чији су се ставови формирали на необичан начин; реч, идеја, слика, тон, доживљај у једном или другом амбијенту природе били су у извесном јединству; дамар природе је, рекло би се, осећао једновременно са дамаром друштва у којем је живео тих одсутних година (нацистички систем), а све то се преламало у психи овог необичног генија. Јасно је да ни историчар науке и луцидан посматрач, какав је Фишер у својој књизи, није могао одговорити на сва питања, која данас интересују читаоца у вези са радом и ставовима Хајзенберга – утолико пре се од времена када је трагао Фишер појављују и раније непознати подаци, који изискују и нова истраживања, па можда и озбиљнија преиспитивања појединих ранијих оцена у раду Хајзенберга.

сигурност. поузданост. ефикасност.

www.ems.rs